

Fills i filles d'immigrants. Fins quan?

4 de desembre 2012 – Espai Jove La Fontana - Barcelona

Els **Diàlegs Antiracistes** són taules de debat que organitzem periòdicament per tal d'aprofundir i extreure conclusions i propostes de temes que ens interessin analitzar des de l'òptica de l'antiracisme. En aquesta ocasió, hem volgut aprofundir en un dels estereotips més estesos i que fan més mal en temes de convivència i difusió del racisme i la xenofòbia.

Volem abordar el repte de l'atenció a la diversitat, la realitat dels fills i filles, des de la perspectiva associativa i de l'educació social. Les segones i terceres generacions són un nou repte pel que fa a la societat discriminatòria del segle XXI. En aquest sentit, aquest Diàleg pretén abordar com fer front el repte de l'atenció a la diversitat des de la perspectiva de l'educació i del teixit associatiu. És des d'aquesta perspectiva que es pretén educar a la societat per tal de que aquests fills i filles de les segones i terceres generacions deixin de rebre l'estigma "d'immigrants".

Posarem sobre la taula totes aquestes qüestions, així com l'experiència dels ponents des de l'àmbit social, cultural i acadèmic. En aquesta edició, als Diàlegs Antiracistes participaran na **Beatriz Ballestín i Laia Narciso** del Grup EMIGRA, CER-Migracions del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la Universitat Autònoma de Barcelona; **Núria Roca**, Professora del Campus docent de Sant Joan de Déu de la Universitat de Barcelona i membre del Grup EMIGRA de la UAB. **Eduard Fernando**, del Consell de Joventut de Barcelona i **Mariona Moratona Irla**, de l'Ateneu Sant Roc de Badalona.

Presenta i modera la taula **Cristian Pachá**, Educador del Casal d'Infants i membre de SOS Racisme Catalunya.

Beatriz Ballestín i Laia Narciso. Grup EMIGRA, CER-Migracions. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB

(...)

Els països de renda baixa i mitjana els agrupàvem tots en un i fèiem la comparativa, en aquest cas, del percentatge que significava en comparació en tots els nens d'origen immigrant. Si ens fixem en el cas de Catalunya, si comparem, podem veure com les dades dels Estats Units, United Kingdom, etc. no estan totalment actualitzades perquè *l'Informe Innocenti* fa un parell d'anys que es va publicar, llavors una altra limitació és que nosaltres volíem treballar en les dades més actualitzades possibles. És per això, que les dades s'han calibrar amb prudència.

Fixeu-vos, en qualsevol cas, que el 90 % dels nens d'origen immigrant que tenim a Catalunya provenen de països pobres o de renda mitjana, en canvi si ens anem a França o Austràlia el percentatge és molt més baix en comparació en països com Holanda, França i Austràlia. Es ben diferent.

Respecte el rànquing, si fa uns anys Equador estava al top ten del rànquing, després del Marroc, que sempre hi ha estat, actualment són els nens d'origen romanès que

S.O.S. RACISME

destaquen per sobre, han anat avançant posicions. I pel que fa els nens d'origen xinès tenen una presència i una visibilitat cada cop més important. Això respon a un canvi de patrons que han fet les famílies, des d'un patró de retorn dels nens o de criança del país d'origen s'ha fet un canvi en projectar la família en que tindran fills i filles que interioritzaran la seva socialització i la seva culturització aquí, a Catalunya. També podem incloure altres països com Bolívia, Colòmbia, Pakistan, Gàmbia, que és el país més representatiu dintre de l'Àfrica, o de la República Dominicana. Però el més importants seria el Marroc i després Romania i Equador, són els que més destaquen.

Si mirem els nens que viuen en família composta per pare i mare, moltes vegades, contraposem aquesta visió més catastrofista que veuen els nens immigrants més susceptibles de viure en un família mes d'estructurades o monoparental, observem com en el cas de Catalunya manté una de les xifres més elevades de nens i nenes d'origen autòcton que viuen amb famílies compostes per mare i pare. Així que tenim, realment, presència de les dues figures parentals en comparació en altres països. En aquest cas, les xifres es refereixen a convivència amb germans, hem de destacar que mentre un 71% dels nens autòctons tenen germans en convivència a la llar, la proporció baixa a un 58% no arriba al 60% en el cas de nens d'origen immigrant. Això ens diu que aquests nens han deixat als germans i s'ha hagut de fragmentar la família.

Pel que fa el nivell d'estudis, només analitzem els pares, el nivell màxim assumit pel cas dels pares. Hi ha una sobrerepresentació dels estudis primaris dels pares d'origen immigrant, és a dir, tenim una representació d'una baixa qualificació de les figures parentals masculines. En el cas d'altres països en els que els pares tenen més qualificació que les mares. En el cas de Catalunya això no passa. Els estudis de la mare és força equivalent en cas dels estudis dels pares. Si comparem amb el cas d'Alemanya hi ha un 47% de mares que tenen estudis menors a secundària o un 51% en el cas d'Itàlia, en canvi a Catalunya hi ha una distribució bastant estable d'aquesta equivalència en els estudis entre els pares.

Per l'altra banda, l'ocupació, de les famílies; els pares d'origen immigrant tenen un índex d'ocupació relativament proper a les famílies d'origen autòcton, és a dir, que no es presenta un decalatge molt gran. Si ho comparem amb països com França o Alemanya on hi ha bastanta separació, pel que fa el nivell l'ocupació, dels pares d'origen immigrant amb els pares d'origen autòcton (són dades de l'enquesta demogràfica de l'any 2007).

En el cas de les mares que treballen, veiem que hi ha un decalatge de les mares autòctones que seria el punt a destacar en relació el cas dels pares. Destacaríem l'any 2007, el 53% de les mares tenen una ocupació laboral fora de l'àmbit domèstic i en canvi, aquest percentatge de la població autòctona arriba al 70,9%. Si comparem l'ocupació de les mares en la resta dels països, a Catalunya les mares tindrien una posició entremig de "ni de les que més treballen ni les que menys". Hem de recordar que les dades oficials són extretes del 2007 i que, possiblement, actualment són diferents tant a Catalunya com a altres països.

Seguim en l'àmbit de l'habitatge, podem dir que la concentració dels nens d'origen immigrant es troben en habitatges que tenen de 60 a 79m² per tant, habitatges relativament petits en comparació on es situa la majoria de la població autòctona, de 80 a 99m². Viuen en habitatges més petits i com a conseqüència mantenen el perill de patir amuntegaments, entre d'altres. És a dir, mantenen una vida més precària pel que fa la situació de l'habitatge.

Fixeu-vos en el cas del règim de propietat, que és un altre indicador importat a tenir en compte per observar les condicions de vida de les famílies, entre d'altres. En el cas de les famílies d'origen immigrant l'índex del règim de propietat d'habitatge és un dels més baixos en comparació dels altres països, que queda en un 42,3% però, en canvi els nens d'origen immigrant viuen en famílies que no tenen règim d'habitatge – propietat- sinó que el tenen en lloguer.

Sobre educació, una de les dades que es van mirar eren les competències en matemàtiques, sobre dades extretes de les proves que fa l'estudi anomenat *PISA*, que tenen els fills i filles d'origen immigrant en comparació, amb els autòctons. Veiem que en el nivell més baix de competències hi ha una major proporció de fills i filles d'origen immigrant els quals mantenen un nivell de renda més baixa, és a dir, els més empobrits amb un percentatge de 39% i 37% en comparació a la resta, que són bastant més alts. I d'igual manera, passa en que la proporció és més baixa, el nivell de matemàtiques està concentrat en la població d'origen més rics, que seria 14% i 18%. I, en els dos cassos hi ha un decalatge 6% entre les escoles concertades i públiques on les escoles concertades queden en millor posició.

Una altra dada seria la repetició; on veiem que la repetició és més alta en tots els casos i en tots els anys, les dades són extretes del curs des del 2005 fins l'any 2010/2011. Podem veure que els estudiants estrangers arriben 8% per tant, hi ha un 5% més.

Un altre fet important i interessant, en relació a l'educació és la mobilitat dels estudiants, que es vincula com a un factor negatiu pel que fa la mobilitat d'estudiants immigrants. Per exemple el 42% d'estudiants que es mouen durant el curs són d'origen espanyol, no pas immigrants.

Respecte als joves, dues dades; el mercat de treball. Veiem que la franja d'edat que va dels 16 anys als 19 anys, és a dir, l'etapa adolescent, podem observar que són més actius els joves estrangers més que, els joves de la mateixa edat, d'origen espanyol. Parlem d'un 30% dels joves que s'incorporen molt aviat en món laboral, ja són actius. Ara bé, a l'edat de 30 anys estan més superats amb un 80% d'una forma activa. Pel que fa l'atur de l'edat de 16 anys a 19 anys és molt més elevada que els joves d'origen estranger. Aquestes dades són de l'any 2011 i, arribava a la totalitat, pràcticament. A més son un grup d'edat vulnerables per l'edat.

La temporalitat en el món laboral també és un factor molt important i, a la vegada, és molt més alta pel que fa els estrangers.

Un altre punt que hem considerat rellevant és realitzar un anàlisi sobre la legislació que hi ha a l'Estat Espanyol i a Catalunya en comparació a l'Unió Europea i, a la vegada ho hem contrastat en casos reals sobre infants i joves. Hem trobat que en la legislació hi ha els drets reconeguts i estipulats pels infants i els joves i que són esplèndids, però en canvi, en relació a la realitat trobem una manca d'oportunitats per poder exercir els teus drets. També, a la pràctica trobem moltes contradiccions entre la llei (legislació) i la realitat de la vida quotidiana.

Això ho podem observar en els 5 casos concrets que hem analitzat on es posen de relleu la impossibilitat de poder dur a la pràctica els drets, com és en el cas del "Mustien" i l'escolarització; aquest nen va haver estar més de dos trimestres esperant

ser matriculat a una escola part de l'oficina municipal d'educació perquè li tramitessin els documents i, després no ho van fer, llavors els pare del "Mustien" es va veure obligat a retornar els seu fill al seu país d'origen perquè no estigues sol a casa. Això és un exemple clar i real d'aquesta contradicció entre legislació i realitat diària.

Núria Roca. Professora Campus docent Sant Joan de Déu de la UB i Grup EMIGRA de la UAB

Primer de tot dir que no parlaré de segones generacions ja que no m'agrada el terme sinó que utilitzaré l'expressió; fills i filles que han fet immigració. També, parlaré de la idea de la construcció de la identitat i com la realitzen aquests joves i, en relació a la situacions d'inclusió social i exclusió social que aquests joves s'hi troben.

Parlem d'un grup de població important a Catalunya en aquests moments. Hi ha un grup molt heterogeni, ja que hi ha una tendència a homogeneïtzar aquest grup però són molt heterogenis, ja que hi ha molts factors que els particularitzen com són: la classe social, l'origen, si han arribat a l'etapa de la infància, a l'adolescència i si han nascut a Catalunya.

La societat, en general, construeix la identitat d'aquestes persones, d'aquest joves, de determinat origen familiar i procés migratori, la identitat que els imposem, moltes vegades, és diferenciada, imposada i exclouent, sovint, pel factor fenotip (origen ètnic i el color de la pell...) d'aquesta manera es crea aquesta identitat tancada i circumscrita des de l'òptica social.

La seva imatge es modela molt en relació a la teoria del dèficit; el que seria la idea del fracàs escolar, el tema de la violència en les bandes i, poques vegades, construïm una imatge positiva que inclogui el reconeixement de les seves habilitats i competències per adaptar-se a aquesta societat.

Malgrat, que les discriminacions són molt presents en el moment actual i operen com a factor de risc, és important deixar clar que molts nois i noies han fet operacions d'èxit. Però malgrat ser així, tendim a crear discursos negatius miserabilistes cap a ells i cap a elles. Què vol dir que han fet trajectòries d'èxit? Doncs que han pogut acabar els estudis, aquests estudis els han permès treballar, més o menys, i de manera estable i, que s'han pogut equiparar i, inclús, superar la posició social dels seus pares.

Quan parlem de discriminació, parlem d'una realitat que discriminació i migració són dos factors encreuats; i els immigrants pateixen més discriminacions que els joves autòctons.

La condició social dels pares es transmet als fills i filles. La mobilitat ascendent, sovint, és difícil de superar i assolir en contextos desfavorits. Pensem en barris on hi ha més situació de segregació i pobresa. Tanmateix, es categoritza als joves com a subjectes en situació de vulnerabilitat i, poques vegades, es qüestiona les condicions estructurals de la societat i, la tendència és culpabilitzar als propis joves i a les pròpies famílies quan hi ha una situació estructural que els condiona molt.

En la situació actual, de crisi econòmica, social i política, cada cop s'està generant més i reproduint nous i antics mecanismes d'exclusió, de discriminació i de segregació. I a la vegada, generant noves jerarquies basades en la classe social i l'origen ètnic. I

aquest fet, no s'ha de perdre de vista. La discriminació ètnica, els estereotips i el racisme afecten a les famílies migrades i que també instal·len als joves en una situació d'incertesa cap al seu futur.

L'*Eurobaròmetre* del 2012, que ha sortit publicat ara, dicta que la discriminació d'origen ètnic es reproduïx a tots els estats membres de l'Unió Europea i que, és vist per la població com el principal motiu de discriminació. L'origen ètnic més que discriminació religiosa, per edat o per discapacitats. Aquesta desigualtat no facilita compensar la situacions de desavantatges inicials i de discriminació per origen, actua com a eix de desigualtat destacat per moltes famílies immigrades.

Pels molts joves, tot i ser catalans de naixement, no ho perdem de vista, l'origen ètnic visualitzat com el nom, l'aspecte físic, etc., suposa situacions de discriminació i de perill d'entrar en el procés de l'exclusió social.

Molts dels joves amb els quals jo hi he treballat, expliquen que tot i poder anar a l'escola, tenir un treball dins del món laboral i mantenir unes relacions socials, aquestes, moltes vegades són factors de dificultat i discriminatòries al llarg del seu cicle de vida. Evidentment, el seu recorregut, contextos i experiències no són ni de bon tros comparables amb els joves que han fet migracions individuals. Si anem a comparar els joves que han vingut sols, diríem que els joves africans són els que estan en situació de més risc d'exclusió social en aquests moments. En canvi els fills i filles de les famílies immigrants parteixen amb avantatge d'aquests joves però, viuen en *handicaps* comparatius respecte els autòctons perquè tenen més discriminacions. Ara bé, l'aixopluc familiar els protegeix i evita que les experiències discriminatòries no suposin un risc immediat. Però, de seguida sumen i poden acumular sentiments de pertinença i, a la vegada, negativitzar actituds.

Això ho hem de tenir en compte, però també hem de saber que segons els estudis que he tingut que fer amb aquests joves, és que el temps de convivència social aquí actua d'identitats tancades, oposades i, inclús negatives. Podem dir que no són joves ressentits ni es victimitzen sinó que es posicionen de manera crítica davant la societat reivindicant el seu dret de formar part a situacions d'igualtat i rebutgen identitats tancades, diferenciadores i estigmatitzades.

Seguint amb les identitats, malgrat l'evidència i la percepció de discriminació al llarg de la seva trajectòria de vida, aquest joves que he pogut entrevistar creen identitats obertes, dinàmiques, flexibles, múltiples, i, és gràcies a l'aprenentatge i el procés d'adaptació, llarg, que han fet a la nostre societat. Son identitat noves respecta a les nostres i a les dels pares perquè sumen factors: família i cultura, ja que s'aculturen i es socialitzen. Creixen i s'enriqueixen de les dues, simultàniament. Tenen identitats flexibles perquè atorguen capital social i cultural. Tenen més avantatges en relació al fet de relacionar-se amb altres persones i la facilitat de comunicar-se, ja que tenen un coixí cultural molt més ric, fort i divers a diferència dels autòctons, perquè, aquests, compten amb el coneixement de les dues cultures.

Són identitats amb certa legitimitat a la seva resistència i de projectes, fan ús d'estratègies identitàries per adaptar-se en situacions de dificultat que els hi van sorgint i, fan un realçament positiu sense perdre els orígens. Aquests orígens els mantenen però, molt identificats en la societat d'aquí. Podem afirmar que són joves amb un perfil d'integració sense assimilació plena, perquè no perden els orígens, mantenen el vincle fent una adhesió cultural i ètnica a l'origen. Però, també elaboren

un comportament funcional d'encaix a la complexitat cultural i social, cap a la societat. Això és resultat d'un sentiment molt profund de transnacionalitat i transculturalitat que ells mateixos expressen.

Hi ha uns factors molt importants que s'entrellacen entre ells. Un seria el factor migratori, família, identitats flexibles i les situacions de discriminacions. A l'hora d'elaborar i controlar les identitats dels fills i filles, el més important és la família i, que el capital cultural, econòmic i social de la família és clau en la creació i formació de la identitat d'aquest joves.

Per altra banda, també és important l'adaptació i aculturació personal que fan ells mateixos. Els que han nascut aquí se senten catalans vinculats a l'origen, els que han vingut en l'etapa adolescent és diferent, perquè hi ha molts trencaments i pèrdues i, un procés de temps necessari per l'adaptació, ja que no és fàcil i no els resulta amè però, fan el pas endavant i s'adapten.

Personalment, penso que el missatge que hem d'extreure és aquest esforç d'adaptació que els potencia, de vegades, els hi pot complicar el seu procés d'inclusió a la societat però demostra molta capacitat i habilitat per part d'ells. Aquestes competències és el que hem de treure dels joves.

Sintetitzant, per concloure els relats biogràfics dels joves la societat creen barreres difícils per la discriminació i la falta d'oportunitat i, a la vegada, creen barreres invisibles, i aquesta de vegades, és la més greu, per que és no reconèixer les capacitats i les potencialitats que han de desenvolupar, aquests joves, i no poder aprofitar des de l'espai associatiu aquestes relacions interculturals. Tot i que hi hagi canvis en el capital social pateixen pràctiques en el seu dia a dia, ja que tenen el risc de no utilitzar aquest capital social, cultural i humà.

Ens trobem en la paradoxa que hi han assenyalat diferents autors, malgrat el seu estatut de ciutadania amb plena condicions amb igualtat de drets, i tenint, moltes d'ells, la nacionalitat des de fa molt anys. Les pràctiques socials de desigualtat els redueixen en un estatus de resident en semiexclusió de drets. Els invisibilitza principalment en el mercat de treball. De totes maneres el sentiment de discriminació no queden afectats en la seva identitat, ni en el seu sentiment de pertinença. Ja que ells es consideren nadius.

El reconeixement d'aquests joves amb identitats flexibles i la seva especificitat culturals i ètnica com compondre versos entre grups socials diversos, personalment penso que és un deure social que tenim per naturalitzar identitats nacionals tancades i excloent. És un pas en davant i una obertura de mires. Fomentant elements en comú i, així, poder anular les diferències que componen enfrontament en col·lectivitat. Ara més que mai, no hem de perdre de vista el context on es troben les persones, les discriminacions negatives, la diferències i les pràctiques no inclusores, ja que poden minar condicionar les persones que condicionen la seva ubicació en l'estructura social ja que l'estigmatització i l'estructuració poden unificar-se i, això, s'ha de vigilar. Trobar-se reiteradament en condicions de desigualtat afecten negativament a la identitat i el sentiment de pertinença.

Tanmateix, l'adjudicació de dèficit que de vegades fan alguns col·lectius marroquins, etc., se'ls i imposen a través dels discursos, per tant la tria de les seves preferències, llavors, ja no és un fet lliure.

L'estructura de les oportunitats, les xarxes socials i els drets socials, culturals, polítics i jurídics, asseguren un capital social als joves i són el foment per garantir la inclusió social i la persecució d'aquestes d'identitats ofertes i flexibles. Aprofitem les seves competències interculturals per promoure una igualtat efectiva i potenciant les seves aportacions en el camp de les relacions interculturals, el teixit associatiu, des de les associacions de joves al tot.

Podem dir, que a vegades, els oblidem i són un potencial boníssim com a mecanisme d'inclusió, aquest reconeixement però, també com a persones que poden aportar moltíssim a la societat aquests joves-adults fills i filles de famílies immigrants.

Eduard Fernando, del Consell de Joventut de Barcelona. *Experiències, preocupacions i reptes en l'àmbit de l'associacionisme educatiu*

Com a Consell de Joventut de Barcelona (CJB) i des dels espais catalans volem explicar la visió que tenim de l'associacionisme educatiu i el que pot fer en els fills i filles de famílies immigrants.

Aprofitant que el dissabte passat van celebrar l'assemblea general dels espais catalans, vam convidar a Jordi Vaqué, director del CIDOB, va sorgir el tema de l'aparició de partit xenòfob en l'àmbit europeu i, a Catalunya, i ell deia que no estem tan malament, tot i que tenim el PXC. Però en comparació amb altres països europeus no han entrat en tanta força però un dels valors per combatre això és l'associacionisme educatiu, i es pot fer ocupant aquest espai perquè no hi tingui cabuda aquests discursos xenòfobs. Combatre aquests discursos amb més col·laboració, sensibilització, etc.

En aquest sentit tenim el gran repte de treball, integració des de les identitats, ja que segurament no estem assumint el percentatge d'immigració als nostres barris. Llavors, les associacions han d'obrir-se cap a fora i intentar acostar-se als fills i filles de famílies immigrades perquè s'integrin participant.

Des del CJB tenim un projecte d'inclusió adreçat als infants que arriben en mig d'un curs escolar i el repte per aquesta gent és que no només es limitin a participar a la família i a l'escola, sinó a altres espais del seu barri i a la ciutat en general. Un factor que dificulta aquesta obertura seria la complexitat de seguir o fer el seguiment a aquestes persones, perquè et venen dels serveis socials i com captes tot això.

D'altra banda, el tema del finançament, quan es va engegar aquest projecte una infinitat d'esplais es van apuntar i, després la demanda de fills i filles no era tan elevada com es presentava i, a banda d'això ens preguntàvem si es podrà cobrir totes aquestes demandes, ja que no és fàcil que es pugui subvencionar un esplai de cap de setmana amb la manca de recursos que existeix. Llavors s'ha de fer un treball entre l'Administració i les Entitats perquè col·laborin en tot això, i subvencionin tots aquest projectes tan importants per la inclusió d'aquests fills i filles.

Llavors, les parts més importants serien la col·laboració per part de les Entitats, ja que tenim molt a aportar però no ho podem fer soles ja que la tasques que podem desenvolupar són imprescindibles però, es necessita un coixí de finançament que ens ho porti l'Administració. Per altra part, seguir treballant per a fomentar la participació

dels fills i filles en l'espai educatiu per poder engegar els projectes que tenim per a dur a terme.

Moderador: Cristian Pachá.

Moltes gràcies, per aportar més punt pel debat a través d'aquesta visió més creativa dels espais per a desenvolupar projectes des d'una basant més pràctica del dia a dia amb els fills i filles de famílies immigrants.

Seguidament, donarem pas a la Mariona Moratona, com a representant de l'Ateneu de Sant Roc del municipi de Badalona ens presentarà; experiències, preocupacions i reptes des de l'àmbit de l'educació social explicant els projectes que s'han anat desenvolupament amb els joves de l'Ateneu de Sant Roc, caracteritzat principalment, aquests joves, a través d'eines i recursos metodològics i, materials audiovisuals, tot el que són les xarxes 2.0 i amb el nou concepte, sorgit d'aquest Diàlegs com és; la superació. I per altra banda, el poder del curs del monitoratge i la dinamització pels joves.

Sorgeix, la primera pregunta; com afecta tot això des del punt de vista religiós?

Núria Roca. [En resposta a la pregunta d'en Cristian]

Personalment, vaig treballar en un grup de joves d'origen musulmà i, és quan em va suposar més dificultat per què l'adscripció religiós és com un tot, el de mantenir aquest tot a l'origen, és a dir, el sentiment, el vincle afectiu que es desenvolupa pel país dels pares, els joves que han nascut a Catalunya, o els joves que han vingut de petits. La complexitat és el tema de les religions, les costums i les tradicions. Pel que fa els joves alguns ho practiquen com els fills i filles d'origen català poden celebrar el Nadal i, en d'altres casos van desapareixent ja que la barreja amb les costums de Catalunya.

En cap cas, dels estudis que es van realitzar es va poder observar una experiència traumàtica, ja que mantenen aquest sentiment d'identitat i de pertinença. Perquè s'ha de dir que en alguns casos que en les pràctiques es relaxen i, en alguns joves, fins i tot no s'enrecorden. Però, també es pot trobar el cas contrari que no practiqués massa, en un principi, les costums, entre d'altres i, en el pas del temps s'hi tornen de més actius, més aviat per convicció no pas per conflicte.

Mariona Moratona, de l'Ateneu Sant Roc de Badalona. Experiències, preocupacions i reptes en l'àmbit de l'educació social

Estem treballant en el barri de Sant Roc (Badalona), un barri que va començar a créixer en els anys 60. Hi venien persones d'arreu de l'Estat Espanyol i persones d'origen gitano. I en el 2004 es torna a repetir la immigració però aquest cop persones d'altres països d'origen: paquistanesos, romanesos, xinesos, llatinoamericans...

A l'Ateneu treballem amb nens, amb joves i amb adults, i els projectes que s'hi realitzen són de caire transversal des de l'àmbit de la sanitat, la cultura, entre d'altres i, abarquen diferents edats. Concretament, el projecte de joves està atenent a uns 70

nois i noies entre 12 i 18 anys. Aquest grup de nens i nenes són d'orígens diversos. També tenim fills i filles de persones autòctones que han nascut al barri, sent gitanos o no i, a més a més un grup d'immigrants molt participatiu d'origen paquistanès.

Destaca de la seva explicació el fet que al Centre Obert el 80% dels nens/es són d'ètnia gitana i el 20% d'origen immigrant, mentre que al Projecte de Joves (més grans) el repartiment és al revés: són majoria joves immigrants o d'origen immigrant els que continuen al centre i no els gitanos.

Per tal de pal·liar aquest fet i promoure la relació entre joves de diferents orígens per llimar diferències i millorar la seva relació, han realitzat diferents accions. Per exemple, que joves del Projecte facin de tutors a nens del Centre Obert. També han fomentat el paper dels joves com agent de canvi social (tot i que expliquen que costa que facin aquesta reflexió); obrir sales d'estudi on es troben joves de diferents orígens; i accions perquè els joves i nens surtin al carrer.

Algunes de les dificultats que es troben en la seva tasca són: el treball amb famílies, que de vegades s'oposen a les activitats o dificulten la implicació dels fills i filles. Especialment la participació de les noies (per exemple, l'oposició a que les noies paquistaneses vagin de colònies). Cal construir un vincle estret amb elles per facilitar-ho. Per una altra banda la relació entre gitanos i nouvinguts, empitjorada per les polítiques i discurs de l'alcalde del municipi (García Albiol, PP, Badalona) que ha generat més enfrontament (el discurs de l'Ateneu sempre en contradicció al del polític). I per últim, el cas dels joves grans, que per la seva edat ja han acabat el projecte però els agradaria continuar vinculat a l'Ateneu, i els han de buscar com donar-hi cabuda.

Conclusions del Diàleg Antiracista

El moderador, **Cristian Pachá** conclou els Diàlegs exposant les següents conclusions:

- De l'estudi amb dades quantitatives s'extreu que es categoritza les persones (immigrant, fill i filla, etc) en el discurs, al carrer, que és on no s'hauria de fer. Però en canvi no es fa en l'acadèmia, a l'hora de fer estudis, que sí s'hauria de fer, perquè sense dades, no hi ha polítiques.
- Entre els joves, s'observa que no hi ha una assimilació plena. El que vol dir que mantenen vincles i característiques de la seva cultura d'origen. Un fet que valorem des de la taula i públic, com a positiu.
- L'existència de barreres visibles i invisibles és un factor determinant en la convivència i en el desenvolupament dels joves.
- És necessària una col·laboració i coordinació entre entitats i administracions per dur a terme accions amb èxit.
- L'empoderament juvenil, que duu a terme l'Ateneu Sant Roc, com a molt bona pràctica. Donant la responsabilitat a l'altra persona potser ens fa arribar a uns objectius diferents, però és més eficaç.
- Dels nens i nenes catalans, el 15% són nouvinguts/des i el 30% són fills i filles de persones migrades. Amb aquesta realitat, com treballem per la no discriminació i per una igualtat d'oportunitats, com incloem i no excloem, en depèn l'èxit del futur de la nostra societat.

- S'està donant un augment i cronificació de l'empobriment. Els primers que reben les conseqüències de les retallades i la manca de polítiques socials són els més febles: les famílies migrades. I la situació de pobresa, discriminació, etc., s'hereta de pares a fills i es molt difícil en sortir-se.
- Sense transferir recursos, s'ha traspasat de l'administració a les entitats la responsabilitat de cabuda, cohesió i construcció social. Gràcies a la feina de les entitats i associacions no hem arribat al nivell de conflictivitat social d'altres països en crisi, com Grècia.